

УДК 351.74:358.2

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.3.50>

ПРОТИДІЯ ЗАМІНУВАННЮ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ: АЛГОРИТМ ДІЙ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Біліченко В.В.,

старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки,

Дніпровський державний університет внутрішніх справ

ORCID: 0000-0001-8050-0520

Біліченко В.В. Протидія замінуванню транспортних засобів: алгоритм дій правоохоронних органів

У сучасних умовах значного зростання глобальних та внутрішніх терористичних загроз, що є прямим наслідком гібридної агресії, проблема своєчасного виявлення та ефективної нейтралізації замінованих транспортних засобів набуває особливої актуальності та стратегічного значення для забезпечення національної безпеки. Такі об'єкти, що функціонують як мобільні вибухові пристрої, становлять колосальну небезпеку для життя та здоров'я цивільного населення, можуть спричинити масштабні руйнування об'єктів критичної інфраструктури, дестабілізувати громадський порядок, паралізувати функціонування транспортної системи та підірвати основи національної безпеки держави. Враховуючи вищезазначене, розробка та імплементація чіткого, ефективного, нормативно врегульованого та науково обґрунтованого алгоритму дій поліції при виявленні можливого мінування автомобіля чи будь-якого іншого транспортного засобу стає не просто бажаною, а життєво необхідною умовою для мінімізації ризиків та збереження стабільності суспільства.

У рамках представленої наукової роботи проведено всебічний, глибокий та систематичний аналіз теоретичних основ поняття «замінований транспортний засіб», що дозволило чітко розмежувати його від інших типів вибухових пристроїв та визначити його специфіку як засобу терористичної діяльності. Особлива увага приділена розробці детальної та функціональної класифікації вибухо-небезпечних предметів, що можуть використовуватися для мінування транспортних засобів. Ця класифікація здійснюється за трьома ключовими критеріями: джерело загрози (наприклад, саморобні вибухові пристрої, боєприпаси, промислові вибухові речовини), вид підривного механізму (контактний, дистанційний, з таймером, з елементами пастки) та ймовірний масштаб ураження (локальний, регіональний, що може спричинити значні пошкодження). Така детальна класифікація дозволяє правоохоронним органам краще розуміти потенційну небезпеку та відповідно до неї коригувати свої дії.

Окрему, фундаментальну увагу в дослідженні приділено ідентифікації та систематизації основних ознак, що можуть достовірно свідчити про наявність вибухового пристрою в транспортному засобі. Ці ознаки поділяються на візуальні, акустичні, тактильні та інформаційні, і включають: наявність сторонніх, нехарактерних для транспортного засобу предметів у салоні, під сидіннями, у багажнику, під капотом або під днищем; виявлення несанкціонованих змін у конструкції кузова або інтер'єру, що можуть свідчити про втручання; присутність сторонніх, незвичайних запахів (наприклад, ацетону, мигдалю, бензину, вибухових речовин); нетипове розміщення проводів, дротів або антен, що виходять з-під обшивки або не відповідають стандартній електропроводці автомобіля; а також отримання повідомлення про мінування з невідомих джерел (анонімні дзвінки, повідомлення електронною поштою або через месенджери), що вимагають негайної перевірки. Розуміння та швидке розпізнавання цих ознак є ключовим для оперативного реагування поліції.

Крім того, автори ретельно аналізують правові засади діяльності поліції у таких надзвичайно складних та небезпечних ситуаціях. Дослідження охоплює положення чинного законодавства та відомих нормативних актів, що регламентують дії правоохоронців, встановлюючи основи організації та проведення відповідних операцій. Цей аналіз дозволяє виявити правові прогалини та запропонувати шляхи їх усунення для забезпечення законності та ефективності дій поліції.

Ключові слова: замінування, поліція, транспортні засоби, алгоритм дій, міні-пастки, взаємодія служб, заходи безпеки, методи виявлення, саморобні вибухові пристрої.

Bilichenko V.V. Counteraction to mining of vehicles: algorithm of actions of law enforcement agencies

In the current context of a significant increase in global and domestic terrorist threats, which is a direct consequence of hybrid aggression, the problem of timely detection and effective neutralization of mined vehicles is of particular relevance and strategic importance for national security. Such objects,

which function as mobile explosive devices, pose a tremendous danger to the life and health of the civilian population, can cause large-scale destruction of critical infrastructure, destabilize public order, paralyze the functioning of the transport system and undermine the foundations of national security. In view of the above, the development and implementation of a clear, effective, legally regulated and scientifically based algorithm for police actions in the event of a possible car bomb or any other vehicle becomes not only desirable, but also a vital condition for minimizing risks and maintaining the stability of society.

This research paper provides a comprehensive, in-depth and systematic analysis of the theoretical foundations of the concept of "mined vehicle", which allowed to clearly distinguish it from other types of explosive devices and determine its specifics as a means of terrorist activity. Particular attention is paid to the development of a detailed and functional classification of explosive objects that can be used for vehicle mining. This classification is based on three key criteria: the source of the threat (e.g., improvised explosive devices, ammunition, industrial explosives), the type of detonation mechanism (contact, remote, timed, trap), and the likely scale of damage (local, regional, which can cause significant damage). This detailed classification allows law enforcement agencies to better understand the potential danger and adjust their actions accordingly.

Special, fundamental attention in the study is paid to the identification and systematization of the main features that can reliably indicate the presence of an explosive device in a vehicle. These signs are divided into visual, acoustic, tactile and informational, and include the presence of foreign, uncharacteristic objects in the cabin, under the seats, in the trunk, under the hood or under the bottom; detection of unauthorized changes in the body or interior design that may indicate tampering; the presence of foreign, unusual odors (e.g., acetone, almonds, gasoline, explosives) atypical placement of wires, cables or antennas coming out from under the trim or not in line with the standard wiring of the vehicle; and receiving a bomb threat from unidentified sources (anonymous calls, emails or messengers) that require immediate verification. Understanding and quickly recognizing these signs is key to a rapid police response. In addition, the authors thoroughly analyze the legal framework for police activities in such extremely complex and dangerous situations. The study covers the provisions of the current legislation and departmental regulations governing the actions of law enforcement officers, establishing the basis for organizing and conducting relevant operations. This analysis allows us to identify legal gaps and propose ways to eliminate them to ensure the legality and effectiveness of police actions.

Key words: mining, police, vehicles, action algorithm, booby traps, inter-agency cooperation, security measures, detection methods, Improvised Explosive Devices.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобальної нестабільності, зростання терористичних загроз, активізації диверсійної діяльності на території України та інших країн проблема протидії замінованим транспортним засобам набуває особливої актуальності. Транспортні засоби, начинені вибуховими пристроями, використовуються злочинцями для залякування, а також як інструмент для нанесення масової шкоди цивільному населенню, об'єктам критичної інфраструктури, органам влади та правоохоронним структурам. Такі загрози потребують від поліції максимально чіткої, швидкої та професійної реакції.

Одним із ключових чинників підвищення ефективності заходів із запобігання вибухам та мінімізації їх наслідків є наявність нормативно закріпленого, науково обґрунтованого та практично придатного алгоритму дій поліції. Відсутність чітких процедур або їх недосконалість може призводити до хаотичних дій, нераціонального використання ресурсів, затримок в ухваленні рішень, що, у свою чергу, підвищує ризик людських жертв та матеріальних збитків. Значення проблеми також зумовлюється тим, що замінований транспортний засіб, який, по суті, є мобільним контейнером для прихованого вибухового пристрою, має високу мобільність і непередбачуваність, а тому може бути використаний не лише для стаціонарного мінування територій, а й для скоєння терористичних актів у русі, під час масових заходів, на об'єктах особливої важливості. Автомобіль не лише дозволяє приховано транспортувати смертоносний заряд до обраної цілі, мінімізуючи ризики виявлення, але й може вмістити значну кількість вибухівки. Злочинці адаптують їх під конкретні моделі автомобілів, вбудовуючи саморобні вибухові пристрої (СВП) в двигун, багажник, паливні баки або під обшивку, щоб забезпечити максимальну прихованість і ефективність під час доставки та детонації. Це робить їх особливо небезпечними, оскільки автомобіль перетворюється на мобільну бомбу з високим потенціалом масового ураження. Це значно ускладнює роботу правоохоронних органів і вимагає не лише спеціальної технічної підготовки, але й чіткої організації дій у надзвичайних ситуаціях. Нагальною є також необхідність посилення міжвідомчої взаємодії між підрозділами поліції, вибухотехнічними службами, Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Службою безпеки України та місцевими органами влади. Лише комплексна і скоординована робота всіх структур дозволить ефективно реагувати на подібні загрози.

Мета дослідження. Розробка та обґрунтування науково-практичних рекомендацій та чіткого, ефективного, нормативно врегульованого алгоритму дій для правоохоронних органів України при виявленні, нейтралізації та запобіганні замінуванню транспортних засобів, з метою мінімізації загроз життю та здоров'ю громадян, критичній інфраструктурі, громадському порядку та національній безпеці в сучасних умовах.

Стан опрацювання проблематики. Серед науковців, які досліджували цю тему, варто виділити Кобзаря А., Дубоноса О., Пчелігіна В., Гусарова С. Козаченка О., Кавуна В. Проблема протидії замінуванню транспортних засобів та розробка ефективного алгоритму дій для правоохоронних органів є надзвичайно актуальною в Україні, особливо в умовах триваючої повномасштабної війни. Це пов'язано зі зростанням терористичних загроз, можливим використанням вибухових пристроїв у транспортних засобах для дестабілізації ситуації, а також з необхідністю забезпечення безпеки цивільного населення та критичної інфраструктури.

Виклад основного матеріалу. У контексті сучасних воєнних конфліктів і терористичних загроз знання про основні типи мін та вибухових пристроїв набуває виняткового значення для правоохоронних органів, військових підрозділів і цивільного населення. Міни та вибухові пристрої є засобами ураження, призначеними для вбивства або каліцтва людей, а також для виведення з ладу транспортних засобів через пошкодження, спричинені вибухом, осколками або дією спеціалізованих механізмів, таких як струмінь розплавленого металу у протитанкових мінах.

У сучасних умовах зростання загроз терористичного характеру, особливо в умовах воєнного стану, кількість повідомлень про замінування транспортних засобів в Україні значно зросла. За даними Національної поліції, лише у 2023 році було зареєстровано понад 600 повідомлень про ймовірне замінування транспортних засобів у громадських місцях, серед яких переважали автомобілі, залишені поблизу вокзалів, ТРЦ та адміністративних будівель. Понад 90% таких повідомлень виявилися хибними, однак кожне з них потребувало повного алгоритму реагування із залученням відповідних служб. Така ситуація створює додаткове навантаження на підрозділи поліції, вибухотехнічну службу, рятувальників та інші структури, що входять до складу оперативного реагування [3].

З практичної точки зору, саме протидія замінуванню транспортних засобів починається з високої пильності та швидкої, кваліфікованої реакції первинних сил реагування – патрульної поліції, нарядів чи інших правоохоронних підрозділів, які першими виявляють підозрілий автомобіль. Їхнє завдання полягає у негайному встановленні первинної зони безпеки, організації евакуації та виклику спеціалізованих вибухотехнічних підрозділів.

Далі, безпосередньо на місці, фахівці-вибухотехніки стикаються з надзвичайно складним та ризикованим завданням: використовуючи спеціалізоване обладнання – від рентгенівських установок та робототехнічних комплексів до детекторів вибухових речовин та кінологічних розрахунків – вони мусять точно ідентифікувати тип та конструкцію саморобного вибухового пристрою, який може бути майстерно замаскований в будь-якій частині автомобіля. Практичне знешкодження СВП вимагає не лише глибоких знань теоретичних основ, а й філігранної точності, витримки та дотримання відпрацьованих протоколів дій, адже будь-яка помилка може призвести до детонації. Весь цей процес – від першого дзвінка про підозрілий об'єкт до повного усунення загрози – базується на чітко відпрацьованих алгоритмах дій, регулярному навчанні особового складу та безперебійній взаємодії між усіма задіяними правоохоронними органами, що є ключовим для збереження життя та мінімізації наслідків терористичних актів.

У випадку повідомлення про замінування транспортного засобу алгоритм дій поліції включає кілька чітко визначених етапів. Перш за все, на місце події прибуває наряд поліції для оцінки ситуації, встановлення оточення й евакуації цивільного населення з потенційної зони ураження. Далі на місце викликається вибухотехнічна служба, яка здійснює візуальний огляд транспортного засобу за допомогою роботизованих систем, дзеркал, мобільних сканерів та спеціально навчених собак. У випадку виявлення підозрілих предметів залучаються фахівці ДСНС для організації протипожежного захисту та медичні служби, готові до можливих наслідків. Представники СБУ, у свою чергу, здійснюють координацію інформаційного обміну, перевірку особи заявника та, за потреби, ініціюють кримінальне провадження за фактом теракту або неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян [5, с. 60].

З погляду медичного реагування, у випадках інцидентів із замінованими транспортними засобами, ключовою є не лише готовність, а й бездоганна синхронізація дій. Медичні підрозділи повинні мати заздалегідь розроблені та регулярно оновлювані протоколи надання невідкладної допомоги та евакуації постраждалих, що передбачають чіткі маршрути, точки збору та шляхи безпечного відходу. Ефективна взаємодія між службами дозволяє не лише запобігти можливим жертвам, але й зменшити паніку серед населення. Крім того, регулярні тренування, навчальні тривоги та створення єдиної бази даних щодо осіб, які надсилали хибні повідомлення, є важливим чинником профілактики подібних інцидентів у майбутньому [1, с. 30].

У сучасних умовах розвитку терористичних загроз особливої небезпеки набуває використання транспортних засобів як носіїв вибухових пристроїв. З огляду на мобільність, маскування вибухових пристроїв і складність їх виявлення, надзвичайно важливим є розробка та впровадження чіткого алгоритму дій поліції у випадку виявлення можливого замінованого транспортного засобу. Основні завдання поліції при протидії замінованим транспортним засобам

Загальні завдання поліції у ситуації з можливим мінуванням включають:

- забезпечення безпеки громадян;
- локалізацію потенційної загрози;
- організацію евакуації;
- залучення вибухотехнічних та спеціалізованих підрозділів;
- ідентифікацію, знешкодження або ліквідацію вибухового пристрою;
- документування події для подальшого розслідування [4, с. 59].

Алгоритм дій складається з кількох послідовних етапів. Фіксація первинної інформації про підозрілий транспортний засіб (розташування, опис, можливі особливості). Представник ДСНС або фахівець-вибухотехник оцінює рівень загрози за встановленими критеріями ризику. Перші екіпажі патрульної поліції діють відповідно до стандартних процедур безпеки [8, с. 20].

Організація безпеки місця події. Створення безпечної зони навколо транспортного засобу (мінімальна відстань 300 метрів для легкових автомобілів, 500 метрів для вантажних або автобусів). Негайна евакуація людей із небезпечної зони з урахуванням напрямку можливого удару вибухової хвилі. Перекриття доступу транспорту та пішоходів до потенційної зони ураження.

Перший огляд та заходи безпеки. Огляд транспортного засобу на безпечній відстані здійснюється за допомогою оптичних приладів, систем відеоспостереження та, що є надзвичайно важливим у сучасних умовах, безпілотних літальних апаратів (БПЛА). Використання БПЛА дозволяє провести первинну візуальну розвідку підозрілого об'єкта з високою деталізацією та з безпечної дистанції, мінімізуючи ризики для життя та здоров'я особового складу. Завдяки можливості отримання зображень з різних ракурсів та у різних спектрах, дрони дають змогу виявити потенційні ознаки замінування, такі як дроти, антени, нестандартні елементи або сліди втручання, ще до того, як спеціалісти-вибухотехніки розпочнуть безпосередню роботу біля об'єкта.

Виклик спеціалізованих підрозділів. Залучення вибухотехнічної служби. Оперативне інформування підрозділів ДСНС і вибухотехніків. Контроль периметру. Забезпечення охорони місця події до прибуття фахівців.

Дії вибухотехнічних підрозділів. Ідентифікація предмету. Використання переносних рентгенівських установок, ендоскопів, детекторів вибухових речовин. У разі підтвердження наявності вибухового пристрою – знешкодження на місці або контрольоване знищення. Фото- і відеофіксація обстановки, складання технічного висновку [6, с. 20].

Після успішного знешкодження або безпечного вивезення замінованого транспортного засобу, першочерговим і обов'язковим етапом є ретельна перевірка всієї прилеглої місцевості на предмет наявності будь-яких додаткових або вторинних вибухових пристроїв. Лише після повного підтвердження відсутності подальших загроз, розпочинається процес відновлення громадської діяльності: знімаються усі раніше введені блокування та обмеження руху, а громадськість оперативно інформується про повне завершення небезпеки та можливість повернення до звичного режиму життя.

Відкриття кримінального провадження за ознаками терористичного акту або замаху на масове вбивство. Ефективна протидія замінуванню транспортних засобів потребує скоординованої взаємодії між службами.

Спільна робота забезпечується через оперативні штаби та використання єдиних стандартів комунікації в кризових ситуаціях.

Після завершення перевірки, слідчо-оперативна група фіксує всі дані про подію. У разі виявлення вибухівки порушується кримінальне провадження за ст. 258 КК України (терористичний акт) або ст. 263 (незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами) [11, с. 42]. Проводиться допит свідків, витребується відео з камер спостереження, встановлюється особа власника автомобіля (через Єдиний державний реєстр транспортних засобів). На підставі аналізу попередніх випадків фальшивих мінувань або реальних терактів, поліція разом з СБУ формує карти ризиків, оновлює методичні вказівки. Наприклад, у 2023 році було зафіксовано понад 1200 звернень щодо замінування об'єктів, з яких близько 40 стосувалися транспортних засобів. У 12 випадках було виявлено реальні вибухонебезпечні предмети [15, с. 59].

Ефективна протидія загрозі замінування транспортних засобів потребує чіткого дотримання алгоритмів, високої злагодженості дій між підрозділами поліції, ДСНС, СБУ та місцевими органами влади. Надзвичайно важливою залишається превентивна робота: контроль за переміщенням транспортних засобів біля об'єктів критичної інфраструктури, перевірка підозрілих осіб, просвітницька

діяльність серед громадян. Це дозволяє мінімізувати ризики та своєчасно нейтралізувати потенційні загрози.

Протидія замінованим транспортним засобам вимагає чіткого дотримання алгоритму дій, високого професійного рівня поліцейських та наявності технічних засобів для виявлення і нейтралізації вибухових пристроїв. Комплексний підхід до організації реагування, оперативне залучення спеціалізованих служб та активна взаємодія з громадськістю є запорукою мінімізації ризиків та збереження життя громадян [7, с. 22]. Подальші напрями розвитку включають вдосконалення алгоритмів дій, технічного забезпечення поліції, а також системну підготовку особового складу для ефективного реагування на такі надзвичайні ситуації. Окрім цього, надзвичайно важливо звертати посилену увагу на залишені транспортні засоби, особливо у місцях підвищеної небезпеки, а також впроваджувати жорсткіший облік власників на добових парковках та розширювати системи відеоспостереження у місцях масового скупчення людей, що є вагомими чинниками у системі превентивних заходів та оперативної ідентифікації потенційних загроз.

Висновки. Отже, протидія замінованим транспортним засобам є одним із пріоритетних напрямів діяльності правоохоронних органів у контексті забезпечення громадської безпеки та захисту національних інтересів. Проведений аналіз показав, що заміновані транспортні засоби становлять надзвичайно серйозну загрозу через їхню мобільність, високу руйнівну здатність і складність виявлення. Тому особлива роль відводиться саме поліції, яка першою прибуває на місце потенційної загрози та організовує заходи з локалізації небезпеки. Розробка і дотримання чіткого алгоритму дій поліції є запорукою ефективного реагування в кризових ситуаціях. До основних складових алгоритму належать: оперативне оцінювання ситуації, встановлення безпечного периметру, евакуація населення, залучення вибухотехнічних служб, документування події та подальше розслідування. Координація між різними службами, такими як ДСНС, СБУ та медичні підрозділи, підвищує якість і швидкість реагування на надзвичайні ситуації.

Подальші дослідження у сфері протидії заміновуванню транспортних засобів мають перевіряти такі транспортні засоби за допомогою технічних засобів для виявлення вибухових пристроїв. Особливого значення набуває розробка і впровадження сучасних мобільних систем дистанційної діагностики, дронів-розвідників, роботизованих платформ для ідентифікації та знешкодження вибухових об'єктів. Важливою перспективою є створення інтелектуальних алгоритмів обробки інформації, які на основі аналізу даних можуть автоматично визначати ознаки мінування транспортних засобів за зовнішніми ознаками чи поведінковими шаблонами. Це дозволить суттєво скоротити час реагування та мінімізувати ризик для особового складу поліції.

Перспективним напрямом є також розробка єдиних міжнародних стандартів і протоколів дій у випадках загрози замінування транспортних засобів. Оскільки терористичні загрози часто мають транснаціональний характер, обмін досвідом та спільні навчання з поліцією інших країн сприятимуть підвищенню ефективності реагування. Особливої уваги потребують програми професійної підготовки поліцейських, які мають включати як теоретичні знання про різновиди вибухових пристроїв, так і практичні тренування в умовах, наближених до реальних кризових ситуацій. Розробка симуляційних тренажерів та організація регулярних навчань дозволять удосконалити навички персоналу та зменшити ризики при роботі з мінною загрозою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бакаянова Н.М., Кубаєнко А.В., Свида О.Г. Організація діяльності Національної поліції України та оперативних підрозділів: навч.-метод. посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса: Фенікс, 2020. 251 с.
2. Бардін Є.В. Особливості тактико-спеціальної підготовки поліцейських під час проведення спеціальних операцій. Матеріали конференцій МЦНД. Конотоп, Україна 2024. С. 271–274.
3. Біліченко В. Тактика поведінки працівників Національної поліції з метою уникнення небезпечних ситуацій. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. –2022. № 3 (118). С. 336–340.
4. Домніцак В.В. Підготовка курсантів ВНЗ системи МВС до дії в екстремальних ситуаціях. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2012. № 4. С. 242–245. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2012_4_84.
5. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України: навч. посібник. за заг. ред. д-ра біол. наук, проф. Грибана В.Г., канд. юрид. наук В.А. Глуховері. Дніпро: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 212 с.
6. Кулик К. Гіденко Є.С. Тактика застосування ручної гранати співробітниками поліції в зоні АТО. The 11 th International scientific and practical conference "Modern science: innovations and prospects"(July 24-26, 2022) SSPG Publish, Stockholm, Sweden. 2022. 252 p.. 2022.

7. Охріменко І.М. Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні: матеріали Міжнародної науково-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 17 березня 2016 р.). Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2016. 556 с.
8. Тьорло О.І., Йосипів Ю.Р., Синенький В.М. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навч. посіб. та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с.
9. Ковальчишина Н.И. Про підготовку співробітників правоохоронних органів до переговорів з терористами. *Психология и право*. 2013. Т. 3, № 1. URL: http://psyjournals.ru/psyandlaw/2013/n1/58321_full.shtml.
10. Криволапчук В.О., Васильєв А.С. Тактика дій працівника міліції у типових та екстремальних ситуаціях під час виконання службових обов'язків: навч.-метод. посіб. Київ: ВПЦ МВС України, 2006. 133 с.
11. Шевченко Т.В. Екстремальні умови під час виконання повноважень поліцейськими та їх вплив на забезпечення особистої безпеки поліцейського. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. № 6. С. 110–114.
12. Шаповалов Б.Б., Завістовський О.Д. Інформаційно-аналітичне забезпечення формування готовності правоохоронців до дій в екстремальних ситуаціях (на прикладі поліцейського хортингу). Міжнародна науково-практична конференція. Застосування інформаційних технологій у підготовці та діяльності сил охорони правопорядку – Збірник тез доповідей (м. Харків, 15 березня 2021 р.). Харків. 2021. С. 79-80.
13. Поливанюк В.Д., Бодирев Д.А., Завістовський О.Д. Правові та методичні основи організації вогневої та фізичної підготовки працівників територіальних органів Національної поліції України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал*, 2021. Спеціальний випуск, № 2 (116). С. 672–676.
14. Ковбаса В.М., Кусько Р.В., Дрозд Т.В. Діяльність Національної поліції в умовах воєнного стану: окремі проблемні питання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022, № 6. С. 245–248.
15. Голопич І.М. Підготовка майбутніх поліцейських до професійного спілкування з військово-полоненими. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану: зб. наук. пр./ МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец. фіз. підготовки ф-ту № 3, Наук. парк «Наука та безпека». Харків: ХНУВС, 2022. С. 177-178.